

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁR

A Híradóhivatalban átvétel.
Egész évre 16 h.
Negyedévre 4 -
Helyben házhoz hozva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 -
Változó postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 5 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és Híradóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a Híradó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 269. szám.

Nagyvárad. Csütörtök 1915 november 25.

Biharvármegye hódolata a cimerekérdés rendezése alkalmából.

A vármegye rendkívüli közgyűlése.

Biharvármegye törvényhatósága tegnap rendkívüli közgyűlésen foglalkozott a legújabb magyar vivmányal az új cimerral. Az ügyet Szent-Királyi Zoltán bihari plebános beadványa tette aktuálissá. A közgyűlésen a vármegye törvényhatósági bizottsági tagjai igen szép számmal jelentek meg.

Miskolczy Ferenc főispán 10 órakor nyitotta meg az ülést, melynek első tárgya volt a Tiszántúl által már ismertetett indítvány, amit Szent-Királyi Zoltán bihari plebános tett. Az indítvány felolvasása után általános érdeklődés közepette emelkedett szólásra maga az indítványtevő.

Szent Királyi Zoltán beszéde.

Méltóságos Főispán Ur!
Tekintetes Közgyűlés!

Nem állítom, hogy meghatottság nélkül szólalok fel a cimerekérdés rendezése tárgyában beadott indítványomhoz. Szemeim előtt lebeg az a több évtizedes küzdelem a függetlenségi párt részéről, melyben legjobbjaink vettek részt eredmény nélkül. Felzajlik lelkemben az a minden magyar ember lelkébe beirt vágy és sóvárgás, hogy nemzeti önállóságunk úgy a külföldön, mint közös intézményeinkben kidomborítsassék. És most íme a világháborúnak magasztos hullámaiból kiemelkedik szolidan, megnyugtatólag a magyar király megértő szavával a rendelet, mely annyi meggondolt magyar emberben kelt meglepetést és Magyarország jövője iránt támaszt bizalmat. A király a magyar erőben, kitartásban megérti a magyar lelket. Az apostoli király rendeletében megnyugvást lel a magyar ember. Mily egyszerűen hangzik és mégis hosszú évek nehéz megpróbáltatásainak ez a magyarzata: nem talált egymásra király és nemzet.

Az ország földi sorsának intézése e két tényező kezében van: alkotmányos király és

a parlament. Együttes működés nélkül — vagy éppen félreértések hazalkodása közben szenved az ország jóléte, jövője, kulturája, nagysága. Nem beszéllek én most arról, hogy a nemzetben kelthettek-e jogos aggodalmak az uralkodó intézkedései és uralkodó tényei iránt, ahhoz igen kicsinek érsem magamat, de határozottan állíthatom, hogy az uralkodónak sokszor adhatott komoly gondolkozást a pártszervevények által felkereséselt politikai éretlenség, mikor hazaáruló bélyeget viselt mindenki, aki nem hajolt bizonyos személyi kultusz előbbreviteléhez, vagy éppen hünek bizonyult a dicsőfélegesen uralkodó királyhoz. Keresztül esett ezen majdnem mindenki, aki a tagadás, ellenállás politikáját, a forradalomizű egyenletlenséget nem helyeselte, akik Magyarország sorsával foglalkoztak s nem a vidéki kerületek egyes öbléshangu pártvezérének, avagy befolyásos korteseinek sauklákörű véleményével. Emlékében lehet még az egész országnak Kosuth és Just pártja s a pártok közszemlére kitett személyi küzdelme — az értelem és a fokes mérközése.

Fájdalom, a fokes győzött, a személyes érvényesülés vágya elhomályosított minden értelmet, de győzelem után ott volt a lelkemben a mérhetetlen fájdalom. Eltorzultak a hazafiak arcai és lemondólag állottak körül a sirját annak a nagy pártnak, melyet tiszta hazafiság alkotott, de a legrövidebb idő alatt megölte a magyar átok, a pártviszály és a hű, dolgozás nélküli frázishalmaz. Benne életem, ne vegyék tőlem rossz néven, ha keserűséggel gondolok reá. Összeomlott magyar lelkemben nemzetem nagyságáról alkotott gyönyörű ideálom, amiért egész életem tiszta kézzel és tiszta fegyverekkel küzdöttem.

Eljöttem a küzdőtérrel, de még ma is fülemben cseng fáradságom jutalma: Hazaáruló!

Jött másik párt. Kétkedve szemléstem működését. A letéptek tájékozó dühe nem ismert határt. Még láttam az országgyűlés

házában vérző homlokkal minisztereket. S mikor eldördült a fegyver gróf Tisza felé: égetett a szégyenpir Hát Magyarország es? Vagy önállóságra nem érett vadak hazája? Soha nem ismert gyűlölet lángja lángolt fel a kisebbség táborából. És e gyűlölet megfosztja őket a gondolkodástól. Felidéztek az erőszaknak egy olyan fokát és mértékét, amely megdöbbentett mindenkit, de amely mégis munkaképesé teszi a parlamentet s meghozhatják hazánk védelmére szolgáló fontos törvényeket, amelynek nagy horderejét csak most tudjuk felfogni, mikor a nemzet összes erőire szükség van országunk határain. A reánk zudult világháboru hamar beigazolta, mennyire szükség van e sürgős intézkedésekre. S most a nagy veszedelem összeforrasztott bennünket. Megértést szűt nemzetiségi testvéreinkkel. A pártok egy cél szolgálatába állottak: elhárítani a veszedelem sokat szenvedett hazánkról. Minden egyetértés, a nemzet erőinek összeforrasztása egy mesteri kéz munkája. És bármilyen gyűlölködő láng lobogott is valaki lelkében, a magabaszállás órájában el kell ismernie, hogy Tisza grófé ez a magasatosan mesteri munka. Tek. Közgyűlés, semmi személyes összeköttetés nem indít az elismerésre, de mikor az ország sorsáról van szó, az egyéni érdek oly semmis, oly kiesinyes, hogy hálát kell adnunk a gondviselés áldásáért, hogy a háborus idő gyöttrő nehézségei között erős kézzel, tiszta fejjel, ragyogó, fényes tehetséggel ott áll Ó rendületlenül. A nagyság nem ragadja el, de nekünk kötelességünk leróni az elismerés adóját. Ez a magyar becsületese kötelesség hozott engem az ő táborába.

A háboru forrataga fölszínre vetette Magyarországot. Fiaink hősi erénye emlegetett az egész világon. Ágg uralkodónk meghatottan szemléli e hű lovagias hős nemzet felcsillogó erényeit, amelyre minden megpróbáltatás idején számítani kell és lehet.

Ez a hősi erény magyarságunkból táplálkozik. Ez a ferrás minden erőnknek az az eltartója, erősítője. A hazaszeretet hevít a legegyszerűbb földmivest, iparost, vagy a tudománnyal foglalkozót.

A magyar nem tud internacionális — nemzetköziség — eszméjében nagyra törni. A háromszínű lobogó — a magyar cimere — a magyar föld szeretete ezer év történeti

Divat értesítés elsőrangú női szabóság.

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgy közönséget, hogy az őszi és téli divat összes újdonságai teljes választékban raktára érkeztek. Méret utáni rendelvények leggyorsabban eszközöltetnek, kész női blousok, pongyolák, kabátok, divat kelmék, selymek, bársonyok, kalapok, vásznak, fehérneműk, ernyők, ridicűk, haisnyák, keztyűk, szőnyeg-, függöny-, paplanok és takarók legjobban beszerezhetők ::

Czillér Imre

nagyáruházában

Szent László-tér

magasztos szépségével felékesítve, ezért tűrni: ha kell, fáradni: ha kell, vértontani: ha kell, ezért meghalni: ha kell. Ezt tudja a magyar. Vegyének el a virágtól a nedves párákat, a nap melegítő sugarát, elveszti szinompóját, elfonnyad, elszárad. Vegyének el a csobogó patakot tápláló forrását, kiszárad medre s elalszik csobogása. Próbálták elvenni a magyartól lelkeinek szent hazafias területét; tör, szűz. A végkimerülésig védelmezi. Kiirtani nem volt képes ezer évnek semmi megpróbáltatása.

A mostani világháború borzalmas fergege ott tört meg a Kárpátok béresein s a magyar katonák lelkes hazafiságán. A velünk harcoló dicső szövetségeseink, a németek szerte viszik, világga hirdetik a vitéz magyarok harsi erőnyeit. És ez mind azért, mert magyar. Már az ókor hirdeti, hogy a hazafiság dicső és szép. A rómainak legbüszkébb, önértesebb mondása civis romanus sum. A magyarnak az önbizalma hősiességének rugója, mikor elégtelen mondhatja: magyar vagyok.

Ezt a magasztos energiát nevelni, amellyel nagy dolgokat lehet munkálni, építeni, a legbecsületesebb hazafias kötelesség.

Pátriárka uralkodónk a címer és jelvénykérdésben kiadott legmagasabb rendelete megelégedést kelt minden magyar lélekben és előjelének tekinti a címerbe foglalt szöveget, nagyobb jövő kilátásait és biztosításait. Nem vagyok hivatott jövendölteni, tehát reményeim megvalósulásának eshetőségeit nem fejtegetem, de tényként leszögezem, hogy régi vágyaink, sóvárgásaink teljesültek a magas királyi rendelettel s ezért óhajtom, hogy Biharvármegye közönsége hódoló felirattal fejezze ki háláját Apostoli királyunk I. Ferenc József iránt. (Eljenzés.)

Összetartásban van az erő. A szétforgásolt erő megsemmisül anélkül, hogy valamit alkotni tudna. A szerte folydogáló viz lassan szétszivárogyva, posványokat alkot, míg mederbe szoritva, erő kifejtésre, üdvös munkára használható.

Egy porszemét ide-oda szór a lengedező szellő, míg a béreok ormán megtörik a duló fergeteg, pedig ez is csak porszemékből áll. Egyes egyénekben hiába honol hazafias érzés, nem lesz belőle nemzeti akarat. Egyesíteni kell a nemzet erőit, hogy mint hatalmas nemzeti akarat érvényesüljön hazánk nagygyátételének munkájában. De ne csak akkor legyünk egyek, mikor a ránk zuduló veszedelmek követelőző hangja össze, hanem az állandó kitartó munkában.

A nemzeti erők egyesítésének hatalmas kovácsa Tisza István gróf. (Hatalmas éljens és taps.) Megteremtette a bizalmat fölülről, megalkotta alulról. Az állam szuverenitása, kétfaktorának megértő együttműködése, biztosítja Magyarországot nagygyátételének. De értsük meg egymást majd a munka idején. A pártok munkája, vitája, ellenőrzése tisztítja a köz szellemét. De reményem örökre lejjárt a tintatartó és fókos politika, amelyekkel lehet fejet baverai, de értelmet és tisztességet fejleszteni képtelenség. A múlt hónapban beszéltem egy osztrák képviselővel, aki azon siránkozott, hogy a békekötés idejére nekik nincs lángelméjű diplomatájuk és politikusok. És bizonyos osztrák keserűséggel mondotta, sőt mondatom irigységgel: Magyarországnak ott van Tisza. Ugyancsak a napokban beszéltem Tiszának egy mai napig is politikai ellenfelével, aki erőszakosságait nem tudja meg bocsátani, elismeri azonban, hogy ma nincs senki, aki Magyarországot javára tudja bilenteni a háborús eredményeket, csak gróf Tisza, aki nélkül, mint mondá, itt ülne nyakunkon a muszka és felvolna dulva szép hazánk, elveszve jelenünk és jövőnk.

Mag vagyok róla győződve, hogy népek sorsát a gondviselés irányítja. Az ő

munkája, hogy a kormánnyal élén — Tisza István gróffal sikeresen megküzdünk a háborús nehézségekkel és meg fogunk küzdeni a békekötés nagy problémájával.

Nem figyelmetlenségéből nem említetem a vármegye közönsége ragaszkodását gróf Tiszához. Hiszen itt az ő szűkebb otthonában jobban ismerik az ő lelkeinek magasságát, mélységét; lelke finomságát legszébb nünaszait. Tisza nevének említésére itt felragyog minden szemben a rajongó szeretet és bizalom.

Ésért óhatjem és a címerkérdés megoldása körül szerzett érdemeim: siessen Biharvármegye magyszülöttét és kormányát hálással üdvözölni. Kérem a tekintetes közgyűléstől indítványom elfogadását. (Eljenzés és taps. A szóakat számosan üdvözlik.)

A beszédet számtalanszor lelkes taps és éljen szakította félbe. Befejeztekor pedig percekig zugott a taps.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után pedig Miskolczy Ferenc főispán a következő beszédet intézte a törvényhatóságokhoz:

Dr. Miskolczy Ferenc főispán beszéde.

Mielőtt a kérdést szavazásra bocsátanám, a szóban forgó indítványhoz egy pár kijelentést kívánok fűzni.

Tekintetes közgyűlés!

Ófelségének rendelete, a közös címer és zászló tárgyában folyó évi október 12 én, minden előzetes hír nélkül, váratlanul érkezett meg a monarchia két államának polgáraihoz. A legfelsőbb királyi rendelet egy törvényi tény, óriási jelentőségű esemény! Nemcsak teljesítése a magyar nemzet 48 éves kívánságának, hanem betetőzése az 1867. évben létrejött kiegyezésnek. Szól pedig ez a határozat úgy a polgári elemnek, mint a katonaságnak.

A közös hadseregben most valósul meg a paritás! csak most valósul meg külsőképpen is, a magyar állam teljes egyenjogúsága Ausztriával, amelyet a külföld eddig kisebb hatalomnak tartott, mint Ausztriát. Aki ezentúl a közös hadügy és külügy eimereire és zászlójára néz, láthatja, hogy Ausztria-Magyarország teljesen két független, egyenjogu állam kapcsolata.

A kiegyezés nagy művének záróköve Ófelségének ezen elhatározása, egyszerűsággal sarkos a Lajtan túl élő balga álmódzó centralista, federalista és trialista ábrándjainak!

A magyar szent korona! Szent István koronája! amely közös címereken, a közös hadsereg zászlóján feltüntetve lesz, a magyar nemzet önállóságáról, szuverenitásáról többet fog mondani a világnak, mint az eddig létrejött nemzetközi szerződések együttesen és összesen. A magyar címer, a magyar szent korona paritásosan tárul a közös címerrel, az osztrák címerrel, a kőfejű sassal! a törvényből átvett jelmondat pedig: indivisibiliter ac inseparabiliter (feloszthatatlan és elválaszthatatlanul) világosan jelzi a monarchiában a Magyarország közjogi helyzetét, világosan jelzi két ország, két önálló állam kikénti szövetségét! Az osztrák és magyar címer egyenlően van alkalmazva, egyik sem kisebb a másiknál, egyik sincs a másik alatt, vagy fölött, vagy a másikban, hanem egyenlő nagyságban, egymás mellett állanak! Az új címer a paritásnak teljesen megfelel!

Az uralkodóház eimere csak összekötő kapocs a két címer között és azt fejezi ki, hogy két önálló és független állam. Ausztria és Magyarország között egy kapcsolat létezik, az uralkodó személye, az uralkodóház közönsége folytán, a pragmatica sanctio alapján! Kölsőlog is kifejti, hogy az ok, amiért Ausztria és Magyarország szövetségére lépnek, az uralkodóház közönsége és

hogy miként lépnek szövetségre, azt kimondják a címer szalagon olvasható szavak: indivisibiliter ac inseparabiliter, feloszthatatlanul és elválaszthatatlanul! Ez áll mindkét állam külön-külön területére és ez áll az együttes birtoklására.

Ez a két szó nemcsak az uralkodóháznak beszél, hanem nekünk magyaroknak is és Ausztriának is, kimondja azt, hogy elválaszthatatlanul és feloszthatatlanul szövetségbe vagyunk és leszünk, egy uralkodóház, egy közös fejedelem uralkodása alatt.

A közös címer különösen és világosan kifejezi azt, hogy csupán és kizárólag dualizmus, két állam szövetsége van, tehát nem trializmus.

Nagy politikai jelentősége is van az új címernek, mert kifejezi a monarchia egységét, hűségét, a közös uralkodóház iránt. Emlékeztető ez nekünk és Ausztriának, hogy egymásra vagyunk utalva. Emlékeztető ez ellenségeinknek, hogy a monarchia nem beteg, nem széteső, hanem erős és egységes!

A címer és zászló nem pusztán dísz, hanem az állam szuverenitásának képviselője! Föltétkeny is címerére és zászlójára minden nemzet, mert a címer és zászló megsértésében magának a nemzetnek megsértését látja! Óriási haderejű dolog tehát az, hogy a Magyarország szuverenitása a címeren és zászlón látható alakban is megjelenik és világosan jelzi ország világnak a magyar királyság önállóságát! Ezt kívántuk is, a kiegyezési törvény alapján mindég s ezen kívánságunk most végre beteljesedett, valóra váltotta azt Felséges Királyunk, a magyar kormány, illetve ennek illusztris elnöke, gróf Tisza István bölcs tanácsai folytán!

Egy új korszak beköszöntését jelzi ezen legfelsőbb királyi tény! Egy szebb jövő reményében, mezelegéssel, hálával és meleg érzéssel fogadjuk azt! Fogadjuk azt a magyar nemzeti érzés megerősödésével! És az Ausztriával való közönségnek, egymásra utaltságnak megértésével! Hálával fogadjuk Felséges Urunk, és Királyunk legfelsőbb elhatározását, amelynek folyamánként önálló és független államiságunk megfelelő címerével jelenhetik meg a nemzetek sorában és meghajtjuk a vármegye zászlóját azon kormány előtt, amelynek bölcs elnöke a címer problémájának illetően helyes megoldását lehetővé tette. Pedig a kérdés nehéz volt és több kormányt buktatott meg. Százados előítéleteket és megesontosodott tradíciókat kellett leküzdeni.

Biharvármegye közönsége az osztrák-magyar monarchia közös intézményeinél használható címer- és zászlókérdés Ófelsége által folyó évi október hó 11-én történt rendezése alkalmából, a beadott indítvány és az állandó választmány véleményéhez képest egyhangulag, lelkesedéssel elhatározza, hogy a magyar nemzet oly hosszú időn keresztül hangoztatott kívánságának teljesítése folytán megelégedésének és hálás szeretetének tántoríthatatlan alattvalói hűségének kifejezést adandó, Ófelségének legmagasabb színe elé hódoló felirattal járul.

A magyar kormánynak, illetve a kormány elnökének, gróf Tisza Istvánnak pedig bölcs tanácsaiért, amelyekkel a közös címer és zászló nehéz problémájának megoldását lehetővé tette, mélyen érzett, hálás köszönetet fejezi ki.

Tekintetes Közgyűlés! A tisztelet, a szeretet az elismerés, amely gróf Tisza István miniszterelnököt úgy nálunk, mint a semleges külföldön körül veszi, az igazi nagyság iránti hódolat maradandó, mint alkotásai és vívmányai, most minden zaj nélkül, másodszer lepi meg a nemzetét nagy vívmányokkal: Rákóczi Ferenc hamvainak hazaszállítása, az eddig elérhetetlennek bizonyult címer és zászló kérdésének szerenéses megoldása, oly nagy vívmányok, amelyekkel nevét kitörölhetetlen aranybetűkkel írta be a

magyar nemzet történetébe és magának el-
 évülhetetlen érdemeit szerzett.

Adja a Mindenható, hogy amikor ezt
 az iszonyatos, kegyetlen és véres világhábe-
 rut, az áldásos béke váltandja fel, álljon
 ott O akkor is a magyar nemzet ősjogai
 mellett.

A főispán utolsó szavait leirhatatlan lel-
 kesedéssel fogadta a törvényhatóság.

A két szép beszéd után egy-két sürgős
 természetű miniszteri leiratot olvastak fel, a
 melyeket tudomásul vett a törvényhatóság
 s ezzel a rendkívüli közgyűlés véget ért.

Grosz vörös-keresztesek Nagyváradon.

A belügyminiszter leirata.

A nemzetközi egyezmény alapján mű-
 ködő vörös-kereszt az összes hadviselő ál-
 lamokban kiváló emberbaráti munkát fej-
 tenek ki a sebesültek gondozása és álta-
 lában a háború által okozott szenvedések
 enyhítése körül. Gondoskodásukat kiter-
 jeszítik a hadifoglyokra is.

Az immár egy évnél tovább tartó há-
 ború alatt minden hadviselő országban igen
 sok a hadifogoly.

A semleges államok közbenjárására a
 magyar-osztrák monarchia és Oroszország
 között megegyezés jött létre, hogy a sem-
 leges Dánia kiküldöttjeinek képviselőivel a
 magyar és osztrák vörös kereszt néhány
 megbízásából néhány előkelő hölgy Orosz-
 országba utazik az ottani magyar és osz-
 trák foglyok helyzetének megvizsgálására,
 viszont ugyanez az orosz vörös-kereszt
 részéről három előkelő orosz hölgy be-
 utazza Magyarországot és Ausztriát s meg-
 tekintik az itteni fogoly táborokat s általá-
 ban az itt levő orosz foglyok helyzetéről
 szerez közvetlen tapasztalatokról tudomást.

Az orosz vörös-keresztes hölgyek már
 Magyarországon vannak s az egyes fogoly-
 táborokat járják be. A fogolytáborokon kívül
 megtekintik mindazon helyeket, ahol töme-
 gesebben vannak orosz foglyok elhelyezve.

Igy eljönnek Nagyváradra is, mivel itt
 néhány gyárban és Nagyvárad környékén
 több uradalomban vannak orosz foglyok kü-
 lönböző munkára elhelyezve.

A belügyminiszter tegnap értesítette a
 várost, hogy az orosz vörös-keresztes höl-
 gyek közelebb Nagyváradra érkezenek. Fel-
 hívja a miniszter a várost, hogy az előkelő
 hölgyeknek a legnagyobb előzékenységgel
 szolgáljanak utbaigazítással. Mivel az orosz
 vörös-kereszt képviselői azokat a gyárakat
 és ipartelepeket is megtekintik, ahol az orosz
 foglyok vannak, gondoskodás történjék a
 foglyok kellemes rendbenlétéről. Egyáltalában
 olyan intézkedéseket kíván a miniszter, hogy
 az orosz vörös-keresztesek a valóságnak meg-
 felelően a legjobb impressziókat nyerjék az
 itteni orosz foglyok helyzetéről, elhatárolásról,
 gondozásáról.

Ettől a személyes benyomásoktól sokat
 lehet várunk az Oroszországban levő ma-
 gyar foglyok ellátására vonatkozólag.

Az orosz hölgyek Nagyváradra érkezésé-
 nek pontos idejéről értesítést kap Nagyvárad
 városa.

Mitrovicában.

Budapest, november 24. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

A Drina felső folyásánál a nap csendben telt el. Pribojnál esapa-
 taink kieroszakolták az átkelést a Lim déli partjára. Novibazártól délre
 a os. és kir. csapatok a montenegrói határ felé nyomulnak elő. Az Ibar
 völgyében előnyomuló osztrák-magyar csapatok az ellenséget heves har-
 cokkal kiverték a Mitrovicától északkeletre fekvő hadállásaikból és
 bevonultak a városba. 700 embert, közte 4 tisztet elfogtak. A szerbek
 Prisztinát is elvesztették.

Egy német hadoszlop észak felől nyomult be a városba. Egy
 bolgár hadosztály pedig kevéssel utóbb kelet felől hatolt be.

Az orosz fronton nincs ujság.

Budapest, november 24. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Nincs ujság.

Elfojtott támadások.

Budapest, nov. 24. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A görzi hidfő ugyan tegnap is az olasz tüzéség és aknavetők
 tüze alatt állt, de a gyalogsági harcokban szünet következett be, mert az
 olaszok nem támadnak. Annál elkeseredettebben folyt a harc a Monte-
 San Michelen körül mindkét oldalon. A hegytől északra nagy olasz had-
 erő délután behatolt állásunkba. Stájer gyalogság és honvédeink ellen-
 támadást intéztek és az ellenséget váltakozó szerencsével folytatott elke-
 seredett közeli harcok után teljesen visszaverték. Több magára, a Monte
 San Michelére és a San Martinó szakasz ellen intézett támadást az ola-
 szok legsúlyosabb veszteségeivel vertük vissza. A Monte Dei Sec Busi
 hadállásaink ellen megkísérelt támadásokat tüzünkkel azonnal elfojtót-
 tuk. Az ellenség aknavetői a Zagoránál lévő utelzárás ellen nehéz bom-
 bákat dobtak, melyek mérges gázokat fejlesztettek. A tiroli déli harcvo-
 nalon újra bombázták Riva régi városrészét és a pályaudvart. Egy repü-
 lőnk az Alaban lévő raktárakra, barakokra dobott bombákat. *Höfer.*

Negyedik napja tart a Monasztiri csata.

Budapest, nov. 24. (Saját tud.) A Corriernek a haretéren lévő
 munkatársa azt jelentette, hogy a Monasztir előtt lévő védelmi vonalon
 már negyedik napja folyik az elkeseredett csata a szerbek és bolgárok
 között. A bolgárok lépésről-lépésre szorítják vissza a szerbeket. Monasz-
 tir bevételével teljesen elvágnák a bolgárok a szerbek visszavonulási
 útját. A szerbek megtörése csak órák kérdése.

A szerbek azonnal abbahagynák a harcot, ha a görögök meg-
 engednék a szerbeknek a görög területre való visszavonulást.

Az antant lépései Görögországnál.

Budapest, november 24. (Saját tud.) Athénből jelentik: Az antant
 képviselői 22-én együttes közös lépést tettek a görög kormánynál a
 szövetségesek macedonai csapatai ügyében. A lépések barátságos
 jellegűek voltak.

Anglia nem blokádiroz.

Budapest, november 24. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik:
 Az angol külügyi hivatal hivatalosan cáfolta ma meg azt a hírt, hogy
 Anglia Görögország kereskedelmét biokádirozni akarná.

A szerb kormány menekül.

Rotterdam, november 24. Athénből táviratozzák: A szerb kormány
 székhelyét Mitrovicából Prizrendbe helyezte át. A szerb képvise-
 lők, a kik Szalonikiba érkeztek, kijelentették, hogy a kormány
 nemsokára Dibrán át Monasztirba fog menni.

Bolgár hivatalos jelentés.

Szófia, november 23. A bolgár távirati ügynökség a november 22-iki operációkról a következő hivatalos jelentést adta ki:

A Rigómezőn a harcok tovább folynak. Hat gyorstüzélszolgálatot, két gyorstüzélszolgálati tábori szolgálatot, nagymennyiségű muníciót, valamint hadianyagot zsákmányoltunk és igen sok foglyot ejtettünk.

Hetven ágyúóriásunk lőtte Belgrádot.

Luganó, nov. 24. Magrini Florinából november 16-iki keltezéssel a következő tudósítást küldte a Seeolónak: Monasztirt azokkal a francia tengerész-csapatokkal együtt hagytam el, a melyek Belgrádból Albánián át jöttek ide. Parancsnokuk, Picot elmondta, hogy egy év óta vannak Szerbiában, három 140 milliméteres hajóágyúval Belgrád védelmére voltak rendelve és különösen a magyar és osztrák dunai monitorok ellen dolgoztak.

A tengerésztisztek különösen a német ágyúk borzalmas tüzeléséről és pontos célbatalálásáról beszéltek. A németeknek szerintük hetven legnehezebb kaliberű ágyújuk állott Belgráddal szemben, a melynek működését a repülők irányították. Hírszolgálatuk elsőrendű, mert mindig minderről kitűnően voltak értesülve.

A szerb visszavonulás útja.

London, november 24. A Daily Telegraph tudósítója jelenti Szalonikiból a hó 21-éről: Mint a szerb hadügyminiszter Monasztirban velem közölte, a szerb csapatoknak visszavonulásuk alkalmával sikerült fegyvereiket megtartaniuk és a szerbi kötelekeket fentartaniuk. Ezt azonban nem kell annak bizonyítékául felfogni, hogy a helyzet javult volna. A csapatokat nagy veszedelem fenyegeti, amely ellen a vitézség nem segít: az éhínség. Hogy ezt kikerüljék, akkor vagy a bolgároknak úszkái állásain keresztül kell utat törniük, vagy pedig az Adria irányába vonulniuk. A szerbek ez utóbbit fogják választani, mert a bolgárok Macedóniában minden haderejüket összehozták. E pillanatban a szerb kormány a négyes entente követelvével együtt Prizrendben időzik.

Péter király Montenegróban.

Szaloniki, november 24. Ideérkezett jelentések szerint, Péter király, aki mindeddig visszautasította Nikita montenegrói király meghívását, az események hatása alatt késznek nyilatkozott arra, hogy elhagyja Szerbiát. Péter király már át is kelt a montenegrói határon és uton van Cetinje felé, ahol egyideig a konakban fog lakni, amíg erősen megviselt egészségében lényegesebb javulás nem áll be. A szerb kormány is követi Péter királyt és mint a belga kormány, az ország területén kívül is együtt marad és hivatalos működést fog kifejteni.

Az angolok féltik szalonikii csapataikat.

Rotterdam, november 24. Szalonikiból táviratozzák a Daily Telegraphnak: Francia és angol tengerészeti körökben az entente-csapatok helyzetét olyannak tartják, hogy azt stratégiai okokból tovább már egy pillanatra sem szabad tűrni, mert a sereg olyan veszedelemnek van kitéve, amelyeket egy hadvezér sem kockáztathat. Egy tengerészeti szakértő mondotta: „A mi seregünk helyzete olyan, mint a tuzoké”.

A kereskedelmi blokád híre Görögországban nagy felháborodást keltett.

A többi arcvonalon ninesen változás.

E hónap 19-én csapataink Feredziknél (vasúti állomás a Dedeagacs—Dimotika vonalon) három ellenséges hidroplán közül egyet leszállásra kényszerítettek. Ez a hidroplán az Alsó-Marica folyó ágai között lezahant és elégett.

Hazudik az angol főparancsnok.

Berlin, november 24. A nagy katonai lapok jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Lényeges esemény nem történt. Az angol haderő főparancsnoka megkísérelte kétségbevonni azt a német helyreigazítást, hogy a Loor menti harcokban részt vett összes német csapatok nem mint angol részből állították, 7-8000, hanem csak 763 embert veszítettek. Ilyen kísérletre nines válaszuk.

750 orosz fogoly.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadseregcsoportja.

Rigától délkeletre egy Bersenmüde felé történt előretörésünk alkalmával, amely az oroszokat a helységről átmenetileg kiűzte 6 tisztet és 700 főnyi légénységet elfogtunk és 2 géppuskát zsákmányoltunk. Egyik előretolt előőrszűnknek Janopolban, Illuxtól északra az oroszok támadása elől vissza kellett vonulnia. Ellenátadásunkkal ismét visszavettük a majort.

Lipót bajor herceg hadseregcsoportja.

A helyzet változatlan.

Linsingen tábornok hadseregcsoportja.

Orosz osztagok előretöréseit Cartuzaktól északkeletre és Dubica mellett (a kovel—rovnoi vasutól ésszakra) visszavertük 50 oroszot elfogtunk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk.

A németek Prisztinában.

Balkán hadszíntér.

Mitrovicát osztrák-magyar csapatok Prisztinát pedig német csapatok elfoglalták. A szerbeket Prisztinától északra Sitnicán tulvetették vissza. (Mint. sajtóosztalya.)

Az ántánt csapatok tuzsokul szolgálnak.

Frankfurt, november 24. A Frankf. Ztg. munkatársa beszélgetést folytatott egy előkelő görög politikussal, aki vázolta a Konstantin király és Venizelosz közötti főnálló ellentétet. A király kijelentette Venizelosznak, hogy sziklaszilárd meggyőződése szerint a központi hatalmak fognak győzni s ezért Görögországnak Angliához való esatlakozása nem volna egyéb öngyilkosságnál. Az illető államférfi Görögország jövő magatartására vonatkozólag azt a közvetítő javaslatot tette, hogy a lefegyverezettek és foglyok közül a legkiválóbb személyiségeket tuzsoknak tekintsék és adják tudtul a négyesszövetségnek, hogy a görög partok ellen leadott minden lövésért egy francia tisztet s minden elsüllyesztett hajóért ennyi és ennyi

katonát fognak agyonlőni. Ezzel elkerülnek a veszélyt, hogy az angol flotta erőszakot kövessen el Görögországon.

A Szent László fiunemenedékház-egyesület közgyűlése.

A Szent László koldusápoló és fiunemenedékház-egyesület tegnap délután 5 órakor tartotta évi közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg választmányi ülés volt.

A közgyűlésen jelen voltak: dr. Bundala Mihály pápai főisp. elnök, dr. Karácsonyi János préposi-kanonok, egyesületi vagyondőr, Hoványi Gyula egyesületi pénztárnok, Szirmay L. Árpád, Brém Lőrinc kanonok, dr. Bozóky Alajos udvari tanácsos, dr. Némethy Gyula, Imrik S. Zoltán tb. kanonokok, Pászéki Ferenc szentszéki ülnök, Sztarill Ferenc, Sürger Bertalan, dr. Papp Károly egyesületi titkár stb.

Az elnök bejelentette, hogy dr. Sery Jenő nagykirályi járásbíró 500 koronát küldött az egyesületnek nagybátyjának Winterhalter Antal volt nagyváradi kanonoknak sirja gondozására.

Bejelenti az elnök, hogy jelenleg 48 fiunövendék van az egyesület gondozásában s a háboru kezdete óta állandóan egy sebesült kórházat tart fenn az egyesület saját helyiségében.

Bejelenti az elnök, hogy az egyesület módosított alapszabályai láttaamozva leérkeztek a belügyminisztertől.

Dr. Hoványi Gyula mint az egyesület pénztárnoka bejelentette, hogy néhai id. Gálbory Sándor végrendeletileg 100 koronát hagyományozott az egyesületnek s erre nézve a már meghozott hagyatékátadó végzés intézkedik.

Dr. Hoványi Gyula terjesztette elő ezután az egyesület 1916 évi költségvetését. Eszerint az egyesületnek jövő évi várható jövedelme 18,763 K 20 fill. lesz 18,720 K várható kiadással szemben.

Az előterjesztett előirányzatot a közgyűlés helyeslőleg vette tudomásul. Ezzel az elnök a közgyűlést berekesztette. A közgyűlés tagjai az elnököt és pénztárnokot élénk ovációban részesítette.

Levél az orosz fogságból.

Hogy van Béke kisasszony.

Mezey Ödön volt földbirtokos, magánzó felesége kapta az alábbi érdekes levelet Jakabovics Andor főhadnagytól, ki Elabuga azibériai városban orosz fogságban van s akit közeli rokonság szálai fűznek a Mezey-családdhoz. Levelének jellemzően érdekes az a része, amelyben a béke iránt érdekliódik.

Levele a következőképen szól:

Kedves Bétel!

Sok levelem dacára még semmi értesítést sem kaptam tőletek. Ne légy nyugtalan és nyugtasd meg szüleimet is, hogy ne aggódjanak miattam. Mi van Ödönnel, Imrével és Józival? Itt nagyváradiak is vannak fogságban!

Hogy érzi magát Béke kisasszony?

Iri nekem gyakran, mint én irok neked. Üdvözlöl és esókol kedves családdal együtt

Andor.

A levelező lap szeptember elsején lett feladva és amint már az orosz postaigazgatósról a napokban megirtuk, jellemzően, november 24-én, tehát feladása után nyelovandót nap mulva érkezett meg ide.

SZÜRKE JEGYZETEK rózsaszín lapra.

Galicia, okt. 28.

Nagyon kíváncsi voltam ezen letarolt, kopott földön az estére. Tegnap, hogy nagyon egyedül voltam a falueskánk körül a tenyeremnyi erdőskék lelobbtalanodott fái komorsótóten integettek, elmentem megnézni a galíciai estét. Jaj, hogy megijesztett! Rózsaszín volt az ég, mint a lap s alatta olyan szürke, hideg minden: a sárgult mező, a kórfák, a meszelt fakeresztek! A hosszú hars alatt százával, esrével elnémult, s most százas, ezres sorokban pihenő hősök kálvária diszei. A keresztek — mire észrevettem őket már hirtelen biborba borult az ég: lángoló, véres, kiáltó biborba s emellett háttér mellett minden — a fák, a ledőlő falu házak, a keresztek — mint sötét imbolygó árnyak mozogtak az égen.

Ebben a pillanatban egymásután gyöngébb, erősebb, ugató döngő hangon szólt bele a esendbe a szomszédunkban, a Strypánál az ágyu, a szél — mely talán nyomokon kelt — hevesen esapkodta a közös sírok keresztjein a fehér kendőt, amit koszorúszallag gyanánt tett oda valami huskos galíciai asszony, a bibor ég még véresebb lett, mintha fölszállott volna rá mind az a sok vér, ami a sötét keresztek alatt szendergő szivektől erre a terméketlen földre omlott, ami talán most, az ágyudörgés, s a szél hazájában esorog, esorog apadhatatlanul. Miért, hogy könnyeznem kellett s hogy lassan, lassan elhalt az ég aljának az égő bibora is s behuzta unalmas, szürke, ólom felhő tenger — talán mélyebb és nagyobb mint maga az ég — olyan mély s végtelen, mint a könny, az égnek a könnye?! Amellyel elsiratja százas, ezres sírokban pihenő hősöket.

Hull a hó. Hull fehéren, szépen, mint esillag az — otthoni égből. Olyan furesa volt, hogy tegnap, tegnapelőtt még otthon a fejem felett végig futó esillagot néztem s ma itt a hó esik nagy, esillagos szemekkel. Talán a galíciai ég esillagai ezek? Istenem! Itt még a esillagok is ilyen hidegek, unalmas, egyszínűek, ahelyt, hogy utat mutatnának az éjben a szegény patulózó katonáknak, még inkább befödik, eltakarják az utját! Talán azért, hogy soha haza ne találjon?... Nem hiszek ebbe a szomorú galíciai profeciában! A minap e hópehely még csobogó, élő vízcsap volt a Tasea, a Körös, az Adria hullámozó keblében, egy picike tündér volt a görög férfiú áhitatos szemében s úgy szállott fel a esalóka ószi nap hívogató szavára a esillagok felé, hogy maga is egy elszomorodott, hideg esillag legyen. Vajon mikor elvált susogó társaitól mondta e nekik, hogy a viszontlátásra? Amint én s mi mindnyájan itt, hosszú utra elindultunk mondtuk nyakunkba boruló kedveseinknek, utáunk kiáltó életünknek! És ha mondta, volt-e oly hatalmas, icike, picike szívében a visszavágyódás, mint közlünk bárkinek is fájdalma, mikor tipegő öreg anyjától, vagy szomorú arájától bucsuzott el? S volt-e testvéreinek — a többi esillagó, szeszélyes vizesöppnek — a visszavágyása oly mély sóhajással teli, mint amikor lehet egy eszelid ajak imádságának a láthatatlan ereje! Kérdés — de ime azoknak vágya betölt, miért ne szabadjon arról álmodnunk a véreink vérevel ázott földön, az óvéink emléktől illatos szabadban: hogy a mi százszorta igazabb, s mélyebb visszavágyódásunk s az ő visszavágyásuk — az is egyszer valóra válik? Szabad álmodnunk, hiszen álom az élet kínese s remény, amit úgy néha véletlenül, vagy kegyelemből aprópénzre vált a mások realitása vagy kétségbeesése... Hull a hó, beföd mindent, mindent: jelent, jövőt s multat, de elhozta helyette a visszavágyódás szomorúságához, a viszontlátás reményét... (Syn-som.)

Mit tárgyal a képviselőház? A november 30-án összejövő magyar parlament, mint értesülünk, egész sereg új törvényjavaslatot fog tárgyalni, törvénymódosítást fog végezni és a kormány néhány új rendeletet mutat be.

Törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé a hat hónapos indennitásról; a tisztviselők 87 millió drágasági pótlékáról; a pénzügyi központról. Rendeletet mutat be a esődönküvüli kényszerjegyzetéről s a büntetések felemeléséről; benyújtja a esődöntvény módosítását; pótlásokat és kiegészítéseket a rendkívüli intézkedésekhez. Törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé az árdrágítók ellen s az izlám vallás recepciójáról, a hazai iparfejlesztési törvény meghosszabbításáról, a veinálisokról és az ipari-, bányá- és kereskedelmi munkások hatósági ellátásáról.

..HIREK..

Egy orosz katona

hatalmas pakkal hóna alatt jött ki a boltból. Tegnap este hat óra volt, a villanylámpák szemei mint briliánskő nemes tűze ragyogtak bele az estbe, az utcát fehéren megülte a köd s az orosz katona egyedül állott az utcasarkon a pakkal és várta a villamost. Szeme belemérült a ködbe, nézte mint suhannak tova a járókelők elötte, hallgatta a ziháló utca látkető zaját, nézett és várt. Lehet, hogy gondolkozott. Lehet, hogy otthon érezte magát e ködben, lehet, hogy hazagondolt az orosz hőmezőkre, esaládjára, gyermekeire, kis házára, lehet, hogy a távolból elébe nyüzsgő árnyékokból ismerős arcok szilhuettjei integettek felé s hívták, szölitették haza, — mert az arca boldog, nevető volt s így kapaszkodott fel a villamosra, mint egy gyermek.

Egy szép, eleven szemű arilány és az édesanyja együtt szálltak fel a következő megállónál. Megpillantják a sarokban álló nagy, szomorú orosz s a leány meglepődve szólott édesanyjának:

— Ni anyám, egy orosz katona!

S a szétlanul álldozáló, szomorú orosz katona bágyadt mosolyban, tört magyarsággal válaszolt:

— Nem orosz az már, mind egyforma emberek vagyunk.

Valóban. Ami az embereket egyformává teszi, a szegénységet a gazdagsággal, az urat a paraszttal, az örömet, a könnyet, a bánatot, a szomorúságot, ez most mindnyájukban közös, ebben mind egyformák vagyunk, olyanok mint ez a bánatos muzsik, kinek szeme révedezve nézett a sűrű ködbe s gondolkozott, hogy mit hoz a jövő.

B. B. Z.

* Kitüntetések a honvédségnél.

A hivatalos lap közli a következő kitüntetéseket: Az arany vitézségi érmet kapták: Thury Sándor tart. zászlós a 4. honvéd gyalogezredben és Kiss B. János 2. honvéd huszárezredbeli huszár. I. osztályú ezüst vitézségi érmmel lett kitüntetve Skok András 8. honvéd tábortüzérezredbeli tüzér. A II. osztályú ezüst vitézségi érmet a következők kapták: dr. Kristály Elemér tartalékos zászlós, Kovács Mihály tart. szakaszvezető, Széplaki József őrvezető, Szilágyi Károly tizedes

a 4. honvéd gyalogezredben, Görög Tivadar huszár, Bessenyei Sándor, Molnár Mihály és Buzás Bálint szakaszvezető, Szabó Károly, Molnár Károly és Fábrián Lajos tizedesek, Pénzes Lajos huszár a 2. honvéd huszárezredben, Kincses Miklós tart. hadnagy, Sári András tüzemester, Bogdanovics Viktor egyévi önkéntes címz. őrmester, Schaff Antal szakaszvezető, Wéber Béla címz. szakaszvezető, Bálint János, Bonecz István, Jurecsák József és Kiss Imre tizedesek, Holán János főtüzér, címz. tizedes, Hanika Ferenc egyévi önkéntes, címz. tizedes, Ackermann Ferenc és Netzenrath Ferenc főtüzér, Gaál József és Meister Ferenc tüzérek a 8. honvéd tábortüzérezredben. A bronz vitézségi érmmel lettek kitüntetve: Kiss Lajos szakaszvezető, Szegi Mihály tizedes, Dányi Ferenc őrvezető, Király Pál, Szlenka Pál, Vincze József és Oswald Jakab a 4. honvéd gyalogezredben; Verók István és Sajban György tizedes, Janka György, Tóth András és Zsák Sándor huszárok, Németh György és Uhrin Imre tizedes, Nagy Gábor, Halász Péter, Fekete Zsigmond, Halmassán Dávid, Juhász György, Gyömbér Antal és Bara András huszárok, Kovács Pál tizedes, Bede Sándor járőrvezető, Benesik Gyula huszár, Neumann Jenő tizedes, Kajtor Sándor, Csipai Antal, Bestye Illés, Tóth István, Scrofán Terentius, Schneider József, Maczán József, Szabó János és Guj János huszárok, Saláth László tizedes és Tarács Lajos huszár, Szabó János és Bersi József tizedes, Burai József, Kocsis Jenő, Titi László, Ogyán Pál, Menyhart Péter, Takács Gáspár, Szabó Lajos, Sütő Lajos, Brogyán Szilárd, Murvai Mihály, Kövér Imre és Makos János huszárok a 2. honvéd huszárezredben.

* A dán-hus. Nagyvárad város éllemezési ügyosztálya mindent elkövet, hogy a közönség husszükségletének kielégítését biztosítsa. Legutóbb kíséretképpen Lukács Ödön főjegyző hozatott egy hordó sózott dán-hust. A hus kilóját 2 K 80 fillérjével bocsátotta forgalomba. A dán-hust a közönség elkapkodta. Mivel ha a dán-hus beválik és élvezhető, a közönség érdekében volna annak meghonosítása, kérdést intéztünk egy olyan egyénhez, aki kísérletezett a dán-hussal. Az illető azt mondja, hogy a hust előzőleg hosszú ideig áztatni kell tiszta vízben, hogy a beledzett sötét kiáztatuk belőle, s éppen ezért levesnek nem alkalmas, mert erőtlenné válik, ellágyul s természetesen az íze is sokat veszít. Pecsényefelének megsütve azonban teljesen beválik, elég jóízű, élvezhető.

* Dr. Dayka Endre budapesti tanulmány utja. Dr. Dayka Endre rendőrkapitány tegnap érkezett haza pár napos tanulmányutjáról Budapestről, ahol az államrendőrség szervezését tanulmányozta át, különös tekintettel az államrendőrség munkarendjének praktikus oldalaira, hogy tapasztalatait a várad rendőrség javára felhasználja. Budapesti utja alkalmával meglátogatta a magyar rendészet vezérferfiit is, akiknél rendkívül szives fogadtatásban részesült.

* Katonai kitüntetések. A hivatalos lap közli, hogy Szemes Nándor dr. 101. gyalogezredbeli ezredorvosnak, Dancsák Lajos 101. gyalogezredbeli főhadnagynak és Siket András 101. gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak a Sigauu laudist adományozta. Dr. Schneider József 70. gyalogezredbeli tart. segédorvost a koronás aranyéremkereszttel a vitézségi érmmel szalagján, Fülöp Verner 19. tábortüzérezredbeli őrmestert pedig koronás ezüst érdemkereszttel a vitézségi érmmel szalagján tüntette ki a király. Az utóbbi kitüntetésben részesült Mojem Péter 1. huszárezredbeli őrmester és Metzger Péter 1. huszárezredbeli I. oszt. patkolómester.

* **A Szent László menedékház elpusztulása.** A Szent László koldus-ápoló- és menedékház-egyesület alap- szabályain az egyesület kisebb, korszerű módosításokat eszközölt. A belügyminiszter a módosított alapszabályokat látta meg és most küldötte le. Az egyesület tagsági díja egy évre 4 korona.

* **Nagyszalonta az alkalmazottjaiért.** Nagyszalonta község képviselőtestülete a legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a községi alkalmazottak tényleges helyzetén drágasági pótlékot fog segíteni. A segély 1915. július 1-től 1916. június 30-ig szól, mely időre minden alkalmazott fizetésének 25% százalékát kapja. A drágasági pótlék fedezete egyáltalán nem érinti a község lakosságát, mert a szükséges 9240 koronát a község az Orsi-pusztai tiszta jövedelméből adja. Jellemző Nagyszalonta község humanusan gondolkodó képviselőtestületére, hogy nem várva meg semmiféle felettes fórum határozatát, a felelősségre való tekintet nélkül azonnal ki is fizettette a segélyt. A képviselőtestület határozatát Csányi Jenő főszolgabíró tegnap küldte be a vármegyéhez jóváhagyás végett.

* **A harcérter halottja.** Kovács Lajos okleveles jegyző mint a 4. honvéd gyalogezred tartalékos tizedese az olasz harcérterben küzdött a hazáért. A kiállott szenvedések közben szerzett súlyos betegségével hazaszállították a biharmegyei kórházban ápolták, ahol 29 éves korában elhunyt. Bánatos neje és kis fiacskája kívül édes atyja: Kovács Jenő nyug. táblabíró és testvérei: Kovács Kálmán honvéd százados és Kovács Margit, valamint nagyszámú elkelő rokonsága gyászolja. Temetése ma, november 25-én délelőtt 10 órakor lesz a biharmegyei kórházban.

* **Értekezlet Szegeden a közlélmelés tárgyában.** Szeged, Arad, Temesvár városok október 29-én közös értekezletet tartottak Aradon, hogy közös bajukat: a közlélmelés kérdését megbeszéljék egyöntetű eljárással igyekezzenek a nehéz helyzeten javítani. Nagyvárád városa nem vett részt az értekezleten. Szeged rendőrfőkapitánya, mint az ottani közlélmelési ügyek vezetője, most átirat Nagyvárád város tanácsához, hogy a multkori aradi értekezlet határozatához képest hétfőn, november 29-én délután 4 órakor újabb értekezlet lesz a közlélmelés tárgyában, amelyre Nagyvárád városát is meghívja.

* **Szalárd az elpusztított falvakért.** Szalárd község képviselőtestülete elhatározta, hogy az ellenség által elpusztított falvak felépítésére 600 koronát adományoz. A határozatot tegnap küldték be jóváhagyás végett a vármegyéhez.

* **Pályázat hadiszükségletekre.** Van szerencsém az érdekeltek tudomására hozni, hogy a hadügyminiszterium 90917—Abt. 12. sz. értesítés alapján szigetelő szekrény alkatrészek szállítására pályázatot hirdet. Az ajánlatok ezen cikkek szállítására 1915. évi december hó 2-ig a hadügyminiszterium 12. osztályához küldendők be. — Az ajánlatra vonatkozó bővebb felvilágosítás a kamaránál a hivatalos órákban (d. e. 9—12. és d. u. 3—5-ig) nyerhető. Nagyvárád, 1915. november hó 24. A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József sk., elnök. Dr. Sarkadi Lajos sk., titkár.

* **Álmosdon télire bezárják az óvodát.** Álmosdon a Chernel-féle alapítványból tartják fenn az óvodát. Az alapítványi tételek az óvoda fűtésére csak 100 koronát vettek fel. Ma már ez a 100 korona egyáltalán nem elég az óvoda meg az óvónő lakásának fűtésére, ezért a fűtés költségének felemelése vált szükségessé. Az óvoda felügyelő bizottság azonban mikor összeült, konstataulta, hogy az alapítványból több nem telik, tehát nincs más hátra, minthogy a tél hónapokra, november 15-től március 1-ig az óvodát bezárják. A határozat értelmében tehát fahányban Álmosdon szünetelni fog az óvoda.

* **Adomány.** Baranyi László alezredes neje abból az alkalomból, hogy ő Felsége férjének az ellenség előtt tanúsított hősi magatartásáért a katonai érdemkeresztet adományozta, 20 koronát a vak katonáknak, 20 koronát Nagyváradszabolcsra és 10 koronát a Magyar nők korona alapja javára adományozott.

* **Beteg katonák karácsonyfájára.** Schlauch Jozefin urnő 20 koronát adományozott a Szent József intézetben levő tartalék kórházban ápoló beteg és sebesült katonák karácsonyfájára.

* **A gyapjúkészletek bejelentése.** A kereskedelmi m. kir. miniszter ur 7256. sz. leirata folytán van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a hadi célokra igénybe vett gyapjúkészletek bejelentésére szolgáló űrlapok a kamaránál a hivatalos órák alatt kaphatók. (d. e. 9—12. és d. u. 3—5-ig). Nagyvárád, 1915. november hó 23. A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József sk., elnök. Dr. Sarkadi Lajos sk., titkár.

* **A katonák karácsonyára.** A helybeli sebesültek karácsonyára következő adományokat kaptuk: Hiemesch Frigyes 50, Julier Károly 20, Janoty Péter 16, Takács Antal 6 korona. Hálásan köszönjük: a Jobbkéz vezetésére.

* **Lehet még hadikölcsönt jegyezni a nagyváradi Ipartestületi Hitelszövetkezethél.** Indokolt felterjesztés alapján a m. kir. pénzügyminiszter ur az O. K. H. kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek III. hadikölcsön kísérő jegyzékének beküldési határidejét f. évi november hó 30-ig engedélyezte. Értesítjük tehát, mindazokat, kik a III. hadikölcsön jegyzésére vonatkozó szándékukat nálunk már bejelentették, avagy még ezentúl jegyezni óhajtanak, hogy a készpénz jegyzések intézetünkél f. hó 30-ig elfogadtatnak. Nagyváradi Ipartestületi Hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja (Mezey Mihály-utca 4. szám.)

* **Poloskairtó NOXIN biztos szer.** Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Hogyha megállnak a vonatok.** Az utasoknál főleg katonaságnál föltétlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakao tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált tej és tejpor, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Dományi féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkanerv üzletem a napokban megnyílik, kapható u. m. Sós hering, osszó, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sóborszesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyvárádon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth-utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságoknak, külön ajánlat. Telefon sz. 635.

* **Kiadó butorozott szobák** modern berendezéssel, egy és két ágyal, hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor-utca 4.

* **Zauzi kisasszony a Rákóczi-utca 7. sz. alatti Aszódi-utca szobáiban.** Gyula hangszerekészítőnél, Mikor az est megélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása előszobában. Már különlegességek.

* **Három liter Családi rumot** kaphat bárki pár percz alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Házvezetőnőnek** ajánljuk plébániára, egy uri árvalány, aki a külső és belső gazdaságban jártassággal bír. A főzést teljesen érti. Címe: a kiadóhivatalban megtehető.

* **Értesítés.** A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátású hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetőek.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—12.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* **A Nagyváradi Hitelbanknál** jegyzett II. hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetőek.

* **Családi rum vaniliával vagy ananász** izel literje K. 320. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

* **Intelligens keresztény család** nál keresek egy butorozott szobát december elsejére, esetleg teljes ellátással. Cim a kiadóhivatalban.

* **Ingtalan eladás.** Nagytelky-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) juttatásos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtalálhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Kiadó lakások.** Csai-tér 14. szám alatt két fizethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két fizethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Egy nagy raktárhelyiség** a Szász-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtökön délután (első ifjúsági előadás:) Cigánybáró.
Csütörtökön este: Éva. (Babics Vilma felléptével.)
Pénteken: Évike. (Bemutató.)
Szombaton: Évike.
Vasárnap délután: Szibil.
Este; Mozartündér.

Traviata. Babics Vilma második vendégszereplésén is táblás ház tapsolt a kiváló művész nő gyönyörű énekének. Szinpadra léptével éreztük, hogy a komoly zene muzsája longi be a nézőteret s a művész nő hitünkben meg is tartott bennünket, esupán a kórus volt megint gyenge és Uray Blanka. Békefi és Bihari szépen, de néhol indisponáltan énekeltek. (B. B. Z.)

Éva — Babics Vilmával. Lehár kedves operettje, az Éva ma este teljesen új betanulással kerül színre. A egyszerű szerepelt Babics Vilma, a színház értékes vendégművésznője játsza, akinek eddigi két felléptét is a legzajosabb siker koronázta.

Évike. Pénteken este lesz a bemutatója annak a budapesti Magyar Színházi szociális ujdonságnak, amely most is még állandóan műsoron van és biztossággal halad már az ötvenedik előadás felé. Az Évike jelentősebb szerepében Polgár Mariska (Évike), Fodor Ella (Ida), Sik Rózsó (Dám), Tóth Elek (dr. Braun), H. Kőrössi Juci (Dámné) lépnek fel.

Legujabb táviratok.

Az angolok éh-haláltól féltik a szerbeket.

Rotterdam, nov. 24. Grey külügyi államtitkár közölte az alsóházban, hogy minden lehető megtették, hogy a szerb népet az éh haláltól megmentse. Az angol kormány szövetségeseivel együtt megkísérli, hogy a lehető leghamarabb élelmiszert küldjön.

Leégett vegyészeti gyár.

Budapest, november 24. (Saját tud.) Ma délután Újpesten a Herzog-féle vegyészeti gyár ismeretlen okból kigyuladt és leégett.

Szalonikiból veszedelmes távoznia.

Konstantinápoly, nov. 23. (Saját tud.) Az antant hajóinak parancsnokai parancsot kaptak, hogy a Szaloniki kikötőt a buvárhajók fenyegető veszedelme miatt ne hagyják el.

Válság a szövetségesek seregében.

Budapest, november 24. (Saját tud.) Londonból jelentik: Observa cenzurázott jelentése szerint a szövetségesek parancsnokságában bizonyos válság áll fenn, amit úgy szándékoznak megoldani, hogy az angol sereget Tooh francia tábornok alá helyezik.

Görögország nem akar Szerbia sorsára jutni.

Athén, nov. 23. (Saját tud.) Raliss görög miniszter tegnap a következő kijelentést tette a hozzáintézett interjura:

— Huszonnég órával a szövetségeseknek Szalonikiból való távozása után elrendeljük csapataink demobilizálását. Az angol kormány sajtója gyalázatos magatartást tanúsított irányunkban. Görögország nem akar Szerbia és Belgium sorsára jutni.

Válságos a szaloniki csapatok helyzete.

Budapest, november 24. (Saját tud.) Athénből jelentik: Magdrini jelentése szerint az angol és francia csapatok helyzete igen pesszimistikus. Jelentékeny megerősítések nélkül tanácsos volna a csapatokat minél előbb behajózni.

IRODALOM

A Kath. Hittérjesztés Lapjai képes havi közlöny. Előfizetési ára egy évre 6 K. A 8 ik füzet tartalma: A kereszténység esodálatos terjedése. Európából Koreába Egy hit hirdető naplója. Hogy lettem én keresztény? A kath. hit hirdetés haladása Kablyában. Kisebb közlemények: A szorgalmas néger. A fekete varázsló. Uj vikariatus Madagaskár szigetén. Kegyes adományok.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

25331—1915. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a hadügyminiszterium rendelete értelmében ezután a hadifogoly munkásokat igényelők részére a 10—20 főből álló új hadifogoly csoportok csak kivételes esetekben adhatók ki, mert az ilyen kis csoportok tekintetében az őrzési nehézségek nagyobbak. A kérvényeket, a hadifogoly munkásokra vonatkozólag, a városi tanácsnál kell beadni. A kérvény beadásával egyidejűleg az első fokú közigazgatási hatóságnál óvadékot kell letenni, amely magánosoknál foglyonként 30 korona. Az óvadék készpénzben, takarékpénztári betéti könyvben vagy óvadékképes érték papirokban is lehetősé. Az óvadék szabálytalanságok esetén azonnal elvész, különösen pedig a hadifogolyokkal való rossz bánásmód, azok rossz elhelyezése, hiányos élelmezése esetén, továbbá ha előforduló szökés esetén a mulasztás a munkaadót terheli. Elvész az óvadék az esetben is, ha a szerződési feltételeket a munkaadó be nem tartja, vagy ha a hadifogoly csapat, vagy annak egy része, a katonai hatóság előzetes hozzájárulása nélkül más munkaadónak adatik át.

Nagyvárad, 1915. november 13.

Rendőrfőkapitányság.

APOLLÓ
színház

Csütörtök, péntek és szombat, nov. 25—27-ig

TETEMREHIVÁS

Arany János balladája. Filmre alkalmazta: Nemedi Gábor.
Rendezte: Garas Márton.

SZEMÉLYEK:

Kund Abigél, Bárczy
Benő titkos arája . . . Berky Lili.
Az öreg Bárczy . . . Szakács Andor.
Bárczy felesége . . . Fay Flóra.
Bárczy Benő a fia . . . Berky József.
Bárczy leánya . . . Nagy Ilona.
Az öreg vadász . . . Szentgyörgyi István.
Pórosztó . . . Bánóczy Dezső.
Dajka . . . Báthory Elza.

A termek berendezései, butorai és kellekei az Erdélyi Múzeum Egylet régiség tárának eredeti műkincsei. A külső felvételek Vajdahunyad várában készültek.

EIKÓ HÁBORUS HIRADÓ.

Legujabb felvétel.

A NÉMA.

Bohózat.

Az előadások kezdődnek pontban d. u. fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor és nem folytatólagosak.

HELYÁRAK: Páholyülés 1 k. 50 f. Zsöllye 1 k. 20 f. Tümlásszék 1 k. Zártszék 80 f. Elsőhely 50 f.

Kedvezményes, bérlet és szabadjegy nem érvényesek.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.

fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveit.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

Nagyvárad város tanácsa.

33726—1915 szám.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur 1915. évi november 11-én kelt 242790—1915 számú körrendeletével a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 36 §-a és az 1914 évi L. t. c. 17 §-a alapján a következőket rendelte:

1. § A kit a hatóság a törvény értelmében személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra köteles, az a hatóság rendelkezésének az abban megszabott módon és időben pontosan eleget tenni köteles és az alól a kötelezettség szökéssel, elrejtéssel, fondorlattal vagy bármi egyéb módon magát jogosulatlanul kivonnia vagy azt megkísérelnie nem szabad.

2. §. Oly tárgyat a mely a törvény értelmében hadiszolgáltatásként igénybevehető, az átengedési köteleesség kijátszása végett elrejtési, eltitkolni, használhatatlanná tenni vagy az átengedésre kötelező hatósági rendelkezés vétele után őrzésének rendes helyéről eltávolítani nem szabad.

A hadiszolgáltatás tárgyának a hatóság vagy közvetlenül a katonaság által való elvitelét, birtokba vagy használatba vételét a kötelezett ellenszegülés nélkül tenni köteles.

3. §. Aki a jelen rendelet rendelkezését megszegi, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914 M. t. c. 17 §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanily büntetés alá esik az is, aki mást a jelen rendelet rendelkezéseinek megszegésére szándékosan reábir vagy reábirni törekszik.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbírósnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

4. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

A fentebb közölt miniszteri körrendelet folytán figyelmeztetem mindazokat, a kik a hatóság által személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelezettek, (katonai célokra igénybevett munkásokat, fuvarosokat, a hadiszolgáltatási törvény alapján igénybe vett ingatlanok tulajdonosait etc.) hogy ezen kötelezettségeiknek a jelenlegi viszonyok között mindenképpen előt álló cél: a haderő érdekében feltétlenül és pontosan tegyenek eleget, mert

ellenesetben a kihágást elkövető egyénel szemben a kihágási büntető eljárás megfog indittatni.

Nagyvárad, 1915 november 17.

Rimler Károly
polgármester.

Hirdetmény.

Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy november 15-től december 15-ig esedékes segélyösszegeiknek folyósítása f. hó 29-én, hétfőn, 30-án, kedden, december hó 1-én, szerdán és 2-án, csütörtökön a tüzoltólaktanyában levő hivatalos helyiségben fog megtartatni. Ez alkalommal mindenkivel tudatom, hogy a rend és fizetések gyorsabbá tétele érdekében a következő sorrendben fogjuk a könyvecskék kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni: november 29-én, hétfőn 1—500 ig, 1001—1500 ig, 3001-től 4000-ig. 30-án, kedden 500 től 1000 ig, 1500-tól 2000 ig, 4000-től 5000 ig. December 1-én, szerdán 2000-től 2500 ig, 5000-től 6000 ig. 2-án, csütörtökön 2500 től 3000 ig, 6000 től 6670 ig. Figyelmeztetek minden egyes államsegélyest, hogy a fizetési könyvecskék kizárólag a fent megjelölt sorrendben és a személyazonossági écdulák színei szerint illetékes pénztáraiknál lesznek fizetve és a lakbéroédulák felmutatása ellenében kiadva. Ennélfogva a most megállapított sorrendet mindenki saját érdekében tartsa meg és házigazdájának azon két tanu által előtetezett nyilatkozatát, hogy lakbérilletményét pontosan átszolgáltatja, feltétlenül hozza magával. Nagyvárad, 1915 november 28.

Juricskay Barna
adó és pénzügyi tanácsos.